

Зоран Малбашић

ИРЕДЕНТИЗАМ

Беликодржавна доктрина и политичко насиље

Зоран Малбашић
ИРЕДЕНТИЗАМ
Великодржавна доктрина и политичко насиље

Издавачи

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
Академија за националну безбедност, Београд

За издавача

Главни и одговорни уредници
Проф. др Драган Танчић
Проф. др Драган Симеуновић

Рецензенти

Проф. др Драган Симеуновић, редовни професор
Проф. др Реља Жељски, ванредни професор
Проф. др Ивана Дамјановић, ванредни професор

Уредници

Проф. др Драган Танчић
Проф. др Драган Симеуновић

Лектура и коректура

Др Јелена Војиновић Костић

Прелом и припрема

Миодраг Панић

Дизајн корица

Срђан Ђурђевић

Штампа

ГИД „Pi-press“, Пирот

Тираж

150 примерака

ISBN 978-86-89025-97-2

Зоран Малбашић

ИРЕДЕНТИЗАМ

**Великодржавна доктрина
и политичко насиље**

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

Академија за националну безбедност, Београд

Лепосавић, 2024.

САДРЖАЈ

УВОД	7
1. ОДРЕЂЕЊЕ ПОЈМА ИРЕДЕНТИЗАМ	21
1.1. Дефинисање иредентизма и његове врсте (иредентистичке стратегије)	21
1.2. Узроци иредентизма	40
1.3. Иредентизам и сродни феномени	62
2. ПОЛИТИЧКО НАСИЉЕ	81
2.1. Појам насиља и политичког насиља	81
2.2. Политичко насиље и етнички конфликти	86
2.3. Насиље, сила и моћ	89
2.4. Политичко насиље и институције	93
2.5. Узроци, врсте и појавни облици политичког насиља	95
2.6. Иредентизам и политичко насиље	102
2.6.1. Политичко убиство и атентат	103
2.6.2. Диверзија	105
2.6.3. Насилни нeredи, немири и демонстрације	106
2.6.4. Тероризам	110
2.6.5. Герила	113
2.6.6. Устанак	115
2.6.7. Војна интервенција и рат	117
3. РАЗВОЈ ИРЕДЕНТИЗМА И САВРЕМЕНИ ИРЕДЕНТИСТИЧКИ КОНФЛИКТИ	123
3.1. Историја иредентизма у свету и актуелни конфликти са иредентистичким потенцијалом	123
3.2. Иредентизам <i>sui generis</i> : Курди и Баски	135
4. СТУДИЈА СЛУЧАЈА ИРЕДЕНТИЗМА:	
АЛБАНСКИ ИРЕДЕНТИЗАМ	141
4.1. Развој албанског иредентизма	141

4.1.1. Призренска лига и албански устанци од 1878. до 1912. године	148
4.1.2. Албанија као независна држава и иредентизам у међуратном периоду	164
4.1.3. Остварење пројекта „Велике Албаније” током Другог светског рата	189
4.1.4. Послератне албанске иредентистичке организације у емиграцији и њихове везе са албанским националистима у Албанији и дијаспори	206
4.1.5. Демонстрације у СФРЈ 1968. године и њене последице ...	211
4.1.6. Масовни протести на Косову 1981. године и распад СФРЈ	221
4.2. Савремени албански иредентизам и његове последице	233
4.2.1. ОВК и конфликт на Косову и Метохији	233
4.2.2. Сукоби на југу Републике Србије и „Македонски конфликт”	242
4.2.3. Албанска великодржавна политика у 21. веку: косовски сепаратизам као део решења коначног статуса албанске нације на Балкану	254
5. СТУДИЈА СЛУЧАЈА ИРЕДЕНТИЗМА:	
МАЂАРСКИ ИРЕДЕНТИЗАМ	271
5.1. Историјат мађарског експанзионизма и формирање мађарског етнонационализма	271
5.1.1. Од досељавања Мађара у Панонију до средине 19. века	271
5.1.2. Мађаризација у Угарској од Аустроугарске нагодбе до краја Великог рата	279
5.1.3. Тријанонски мировни споразум и међуратни мађарски иредентизам	292
5.1.4. Бечке арбитраже и рестаурација „Велике Мађарске” током Другог светског рата	307
5.1.5. Мађарски иредентизам у периоду социјализма и његово поновно буђење крајем 20. века	318
5.2. „Не, не, никад!” и у 21. веку: перспективе савременог мађарског иредентизма	330
ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	365
ЛИТЕРАТУРА	379